

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА «ФІНАНСИ І БАНКІВСЬКА СПРАВА»

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ГРОШІ І КРЕДИТ»**

*для студентів 2-го курсу спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»*

Вінниця 2020

УДК 336.7(076.5)

М 545

*Рекомендовано до друку вченою радою економічного факультету
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 4 від 25 листопада 2019 р.)*

Укладачі:

*А. Г. Беспалова, канд. екон. наук, доц.,
Н. І. Волкова, канд. екон. наук, доц.,
В. В. Волкова, канд. екон. наук, доц.,
О. І. Добровольський, канд. екон. наук, доц.,
Т. С. Карпова, канд. екон. наук, доц.,
В. П. Козлов, канд. екон. наук, доц.,
В. І. Матвійчук, канд. екон. наук, доц.,
Л. В. Юрчишена, канд. екон. наук, доц.*

Рецензенти:

Сидорова А. В., д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри бізнес-статистики та економічної кібернетики ДонНУ імені Василя Стуса

Наумова М. А., канд. екон. наук, доцент кафедри математики та математичних методів в економіці ДонНУ імені Василя Стуса

М 545 Методичні рекомендації до написання курсової роботи з дисципліни «Гроші і кредит» (для студентів 2-го курсу спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / уклад.: колектив авторів; за заг. ред. О. А. Лактіонової, 3-є видання, перероб. і доп. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 44 с.

У методичних рекомендаціях відтворено сучасні вимоги до проведення наукового дослідження, наведено основні правила друку й оформлення отриманих у процесі дослідження результатів та відображено загальноприйняті вимоги до захисту курсової роботи на кафедрі «Фінанси та банківська справа». Для студентів 2-го курсу спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

УДК 336.7(076.5)

© Колектив авторів, 2019

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2019

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Методичні вказівки та рекомендації з підготовки до написання курсової роботи	8
1.1 Загальні положення.....	8
1.2 Вибір теми курсової роботи.....	9
1.3 Складання плану курсової роботи.....	9
1.4 Збір та вивчення інформаційних джерел з теми курсової роботи	12
1.5 Обробка зібраної інформації.....	13
Розділ 2. Методичні вказівки з написання курсової роботи	15
2.1 Композиція курсової роботи	15
2.2 Вимоги та рекомендації до написання основної частини курсової роботи	17
Розділ 3. Вимоги щодо оформлення курсової роботи	23
3.1 Загальні вимоги	23
3.2 Правила подання ілюстрацій.....	24
3.3 Подання таблиць	27
3.4 Загальні правила подання формул і написання символів	28
3.5 Правила посилань на використані джерела та попередження плагіату	30
3.6 Оформлення списку використаних джерел.....	31
3.7 Оформлення додатків	33
Розділ 4. Порядок захисту курсової роботи	34
Висновки	37
Додатки	38
Тематика курсових робіт з дисципліни «Гроші і кредит»	40

ВСТУП

Курсова робота – важливий етап навчального процесу й один з елементів науково-дослідної роботи студента в його спрямованості до одержання вищої кваліфікації спеціаліста у сфері фінансів, банківської та страхової справи. Вона виконується студентами 2-го курсу спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» економічного факультету усіх форм навчання і є самостійним комплексним науковим дослідженням студентів.

Мета методичних вказівок – надання методичної допомоги студентам у підготовці, виконанні та успішному захисті курсової роботи з теоретичних засад функціонування грошей, кредиту і банків. Методичні вказівки спрямовані визначити раціональну та ефективну організацію написання курсової роботи, обов'язкові вимоги, правила та рекомендації щодо її змісту та оформлення, сприяти підвищенню наукового рівня та якості проведеного дослідження. Ця методична розробка визначає сутність, мету і завдання курсової роботи, методичні рекомендації стосовно вибору теми дослідження, вимоги щодо структури, змісту та оформлення курсової роботи, взаємодії студента з науковим керівником, порядок рецензування та захисту курсової роботи перед комісією, затвердженою кафедрою «Фінанси і банківська справа».

Мета курсової роботи – систематизація, поглиблення і закріплення професійних знань з теоретичних засад функціонування грошей, кредиту та банків; виявлення рівня теоретичної підготовки студентів, оволодіння сучасними методами проведення наукових досліджень, вміння критично оцінювати альтернативні погляди й аргументовано викладати свою позицію з дискусійних питань функціонування грошей, кредиту і банків, формулювати власні висновки і рекомендації щодо підвищення значення і ролі економічних категорій.

Курсова робота спрямована на формування у студентів логіки нового ринкового економічного мислення, а також поглиблення знань щодо змісту законів і закономірностей функціонування грошей, кредиту і банків. Виконання цієї курсової роботи допоможе підготувати теоретичну базу для вивчення студентами дисциплін спеціалізації й оволодіння професійними навичками у сфері фінансів, банківської справи та страхування. Курсова робота повинна носити творчий характер і відображати сучасні напрями та пропозиції щодо підвищення ролі окремих економічних категорій, мати наукове значення, а також містити конкретні аргументовані пропозиції, спрямовані на розвиток теоретичних засад функціонування грошей, кредиту та банків у сучасних умовах.

Виконання курсової роботи базується на засадах:

- обов'язковості курсової роботи та самостійного її виконання;
- інтегрованості розробок з усіма дисциплінами, передбаченими навчальним планом та науково-дослідним циклом;

– добровільності та ініціативності студентів у виборі напряму наукового дослідження;

– індивідуальності консультування науковим керівником;

– особистої відповідальності студента та постійного контролю за виконанням встановленого графіку написання курсової роботи.

Основними вимогами до курсової роботи є:

1) відповідність плану і змісту курсової роботи темі дослідження;

2) логічна послідовність викладу матеріалу відповідно до плану курсової роботи;

3) аргументованість і глибина дослідження;

4) коректне і грамотне викладення матеріалу;

5) додержання вимог цих методичних рекомендацій щодо написання, оформлення курсової роботи та процедури її захисту.

Виконання курсової роботи передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми спеціальностей:

Інтегральні компетентності (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, зокрема, інноваційного характеру під час професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає застосування сучасних методів і положень фінансової науки.

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1).

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2).

Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК5).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК6).

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності) (ЗК8).

Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК11).

Здатність працювати в міжнародному середовищі (ЗК12).

Здатність планувати та управляти часом (ЗК13).

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК14).

Здатність бути критичним і самокритичними **(ЗК15)**.

Здатність працювати автономно **(ЗК16)**.

Фахові компетентності (СК):

Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища **(СК01)**.

Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури **(СК02)**.

Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, зокрема бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування) **(СК03)**.

Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач **(СК04)**.

Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку **(СК05)**.

Здатність складати та аналізувати фінансову звітність **(СК06)**.

Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(СК07)**.

Здатність здійснювати ефективні комунікації **(СК08)**.

Вміння здійснювати фінансове прогнозування і планування, складати фінансові бюджети у галузі фінансів, банківської справи та страхування **(СК09)**.

Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування фінансових рішень у галузі фінансів, банківської справи та страхування **(СК10)**.

Здатність надавати консалтингові послуги з питань страхування, оподаткування, інвестиційної, емісійної і посередницької діяльності на фінансовому ринку **(СК11)**.

Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(СК12)**.

Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення **(СК13)**.

Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку **(СК14)**.

Програмні результати навчання (ПРН):

Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем **(ПР01)**.

Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні і місцеві фінанси, зокрема і бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування) **(ПР05)**.

Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування **(ПР07)**.

Демонструвати навички фінансового прогнозування і планування у галузі фінансів, банківської справи та страхування в умовах невизначеності та ризиків **(ПР08)**.

Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності **(ПР12)**.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати **(ПР16)**.

Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні **(ПР18)**.

Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань **(ПР19)**.

Формувати та реалізовувати комунікації в галузі фінансів, банківської справи та страхування **(ПР24)**.

Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури **(ПР25)**.

Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів **(ПР26)**.

Виконання курсової роботи передбачає її оформлення згідно з вимогами вищих навчальних закладів України та вимогами кафедри, що містяться в цих методичних рекомендаціях; реєстрацію її на кафедрі; подання науковому керівникові для рецензування та захист курсової роботи перед комісією, склад якої затверджується кафедрою «Фінанси та банківська справа».

Методичні рекомендації до написання курсової роботи призначені для студентів, які виконують курсову роботу з дисципліни «Гроші і кредит» з метою надання методичної допомоги у проведенні науково-дослідної роботи під час написання курсової роботи та в її подальшому захисті, та викладачів кафедри «Фінанси та банківська справа», які здійснюють наукове керівництво виконанням цієї курсової роботи.

РОЗДІЛ 1

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1 Загальні положення

Курсова робота є однією з найважливіших форм самостійного вивчення і критичного аналізу студентами навчальної літератури, законодавчо-нормативних актів, статистичних даних тощо. Вона дає можливість поповнювати свої знання, орієнтуватися у стрімкому потоці інформації, оцінювати суспільні явища і процеси, які відбуваються у сфері функціонування грошей, кредиту та банківської системи. Курсова робота повинна виявити загальнонаукову, загальноекономічну підготовку студента, вміння діалектично мислити і творчо застосовувати отримані знання для вирішення конкретних наукових завдань.

Виконання курсової роботи з дисципліни «Гроші і кредит» допомагає студентам:

- оволодіти економічною термінологією;
- отримати навички логічного аналізу змісту монографічних робіт, законодавчо-правових актів, навчальної літератури;
- розвинути вміння правильно формулювати й аргументовано викладати свою думку з дискусійних питань;
- робити самостійні висновки, що має важливе значення для формування економічного мислення майбутнього фахівця у області фінансів, банківської справи і страхування, і в кінцевому результаті спрямовано на більш глибоке й усвідомлене засвоєння програмного матеріалу.

Курсова робота з теорії грошей, кредиту і банків є для студента першим досвідом наукового дослідження з дисциплін професійної підготовки, та являє собою спланований трудовий процес, який складається з низки послідовних етапів.

Весь процес написання курсової роботи умовно можна поділити на такі етапи:

- а) вибір напряму наукового дослідження, визначення теми і складання попереднього плану роботи;
- б) визначення графіку поетапного написання курсової роботи;
- в) збір наукової інформації за темою дослідження (насамперед робота з бібліографією), ознайомлення з літературою за темою дослідження;
- г) уточнення плану курсової роботи;
- д) обробка і систематизація зібраного матеріалу за темою дослідження відповідно до плану висвітлення проблеми у курсовій роботі;
- е) написання курсової роботи і подання її на перевірку науковому керівнику;
- ж) робота над зауваженнями наукового керівника;

- з) оформлення курсової роботи відповідно до вимог цих методичних вказівок;
- к) отримання від наукового керівника позитивної оцінки щодо змісту й оформлення курсової роботи;
- л) подання курсової роботи на кафедру для реєстрації та рецензування;
- м) робота з рецензією та усунення вказаних зауважень;
- н) захист курсової роботи.

1.2 Вибір теми курсової роботи

Вибір теми курсової роботи має дуже важливе значення. Практика свідчить, що правильно обрана тема значною мірою забезпечує успіх її виконання. Під темою курсової роботи прийнято розуміти те головне, про що в ній йдеться. Це і матеріал, що обрано й викладено відповідно до завдань дослідження, і предмет вивчення відповідно до обраної проблеми дослідження.

Теми курсових робіт з дисципліни «Гроші і кредит» визначаються кафедрою «Фінанси та банківська справа» ДонНУ імені Василя Стуса. Студенту надається право вибору теми курсової роботи з пропозицією своєї теми та необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки, за наявності узгодженості з науковим керівником.

Обрана студентом тема курсової роботи узгоджується з науковим керівником.

Обравши тему, студент повинен з'ясувати, в чому полягають мета, конкретні завдання та напрями її розробки. Для цього треба визначити, в чому полягає сутність запропонованої ідеї, новизна та актуальність теми, її теоретична значущість і практична цінність. Це значно полегшить оцінку й остаточне рішення вибору саме цієї теми. Обрана тема курсової роботи, а також науковий керівник затверджується розпорядженням кафедри «Фінанси та банківська справа» ДонНУ імені Василя Стуса.

1.3 Складання плану курсової роботи

Курсова робота виконується за простим планом, який містить: вступ, три розділи, висновок. У змісті курсової роботи, поряд із зазначеними вище пунктами, необхідно відобразити також список використаних джерел та додатки (за наявності їх в курсовій роботі)

Можливий один із 2-х варіантів плану курсової роботи. Проте, це не виключає внесення за узгодженням з науковим керівником деяких коректив у формулювання назв розділів курсової роботи .

За першим варіантом складання плану курсової роботи:

у розділі 1 треба з'ясувати необхідність появи та історичного розвитку (генезису) предмета дослідження (економічної категорії, поняття);

у розділі 2 викласти предмет дискусії і визначити власну думку з визначення сутності поняття чи категорії, що є предметом дослідження відповідно до обраної теми курсової роботи;

у розділі 3 обґрунтувати значення і роль предмета дослідження або визначити проблеми та можливі напрями їх вирішення.

Зразок плану курсової роботи за варіантом 1 наведено у табл. 1.1 та 1.2.

Таблиця 1.1 – Зразок плану (змісту) курсової роботи за першим варіантом його складання

**Тема курсової роботи:
«Функції грошей у ринковій економіці»**

Вступ	3
Розділ 1. Генезис функцій грошей	5
Розділ 2. Функції грошей у ринковій економіці, їх дискусійна характеристика.....	11
Розділ 3. Розвиток і проблеми реалізації функцій грошей в умовах поглиблення ринкових відносин в Україні	17
Висновки	24
Список використаних джерел.....	26
Додатки	28

Або:

Таблиця 1.2 – Зразок плану (змісту) курсової роботи за першим варіантом його складання

**Тема курсової роботи:
«Позичковий процент та його роль у розвитку економіки»**

Вступ	3
Розділ 1. Необхідність і сутність позикового відсотка, їх дискусійне тлумачення	5
Розділ 2. Дискусійна характеристика функцій позикового відсотка.....	11
Розділ 3. Роль позикового відсотка у розвитку національної економіки.....	17
Висновки	24
Список використаних джерел.....	26
Додатки	28

Варіант 2 плану курсової роботи передбачає можливість складання плану відповідно до таких рекомендацій:

у розділі 1 треба з'ясувати необхідність появи і розкрити сутність предмета дослідження (економічної категорії, поняття), викласти у систематизованому вигляді предмет дискусії й аргументувати власний думку з цих питань;

у розділі 2 охарактеризувати сучасний стан функціонування предмета дослідження на основі вивчення наукової літератури, аналізу статистичних та аналітичних оглядів з проблеми дослідження;

у розділі 3 на основі вивчення наукової літератури, законодавчо-правових актів і власних досліджень виокремити й охарактеризувати проблеми функціонування предмета дослідження і визначити основні напрями їх вирішення у сучасних умовах.

Зразок плану курсової роботи за варіантом 2 наведено у табл. 1.3 і 1.4.

Таблиця 1.3 – Зразок плану (змісту) курсової роботи за другим варіантом його складання

Тема курсової роботи:
**«Валютна система України: сучасний стан,
проблеми та перспективи її розвитку»**

Вступ.....	3
Розділ 1. Валютна система України і дискусійна характеристика її елементів....	5
Розділ 2. Сучасний стан та проблеми розвитку валютної системи України.....	11
Розділ 3. Проблеми і напрями розвитку валютної системи України.....	17
Висновки	24
Список використаних джерел	26
Додатки.....	28

Або:

Таблиця 1.4 – Зразок плану (змісту) курсової роботи за другим варіантом його складання

Тема курсової роботи:
**«Комерційні банки та проблеми їх функціонування в Україні
в сучасних умовах»**

Вступ.....	3
Розділ 1. Виникнення комерційних банків та дискусійна характеристика їх сутності і функцій.....	5
Розділ 2. Класифікаційна характеристика видів комерційних банків.....	11
Розділ 3. Сучасний стан та проблеми функціонування комерційних банків в Україні в сучасних умовах	17
Висновки	24
Список використаних джерел	26
Додатки.....	28

З самого початку роботи студенту необхідно мати робочий план курсової роботи, який надалі може неодноразово коригуватися. Він являє собою наочну

схему дослідження, яке проводиться відповідно до обраної теми й узгоджується з керівником.

Перед складанням робочого плану студент повинен уточнити формулювання теми, вивчити інформацію щодо сучасного стану досліджуваної проблеми, визначити мету і завдання дослідження, обрати методи та об'єкт дослідження.

На пізніших стадіях роботи складають план-проспект, тобто реферативний виклад розміщених у логічному порядку питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний з теми курсової роботи матеріал. Доцільність складання плану-проспекту визначається тим, що шляхом систематичного включення в нього згодом нових і нових даних та інформації можна довести план до заключної структурно-фактологічної схеми курсової роботи.

1.4 Збір та вивчення інформаційних джерел з теми курсової роботи

В основі успішного виконання курсової роботи лежить збір наукової інформації, на якій ґрунтується змістова частина роботи. Для підбору та складання списку використаних джерел необхідно уважно ознайомитися з каталогом бібліотеки навчального закладу та методичного кабінету факультету. Для розширення кола джерел корисно використовувати можливості різних бібліотек та інформаційні ресурси Всесвітньої мережі Інтернет.

Список використаних джерел повинен бути повним і містити основоположні монографічні роботи, навчальні посібники, нормативний матеріал, матеріали науково-практичних конференцій різного рівня та наукових збірників, журнальні та газетні статті, аналітичні огляди рейтингових агентств, дані та аналітичні огляди Національного банку України, Державної служби статистики України, міжнародних валютно-кредитних організацій, Інтернет-ресурси тощо. Основними фаховими періодичними виданнями є: «Економіка і прогнозування», «Економіка України», «Фінанси України», «Актуальні проблеми економіки», «Економіка та держава», «Економіст», «Вісник Національного банку України», «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики», «Економіка і підприємництво», «Ефективна економіка», «Проблеми економіки» тощо.

Після консультації з керівником щодо відібраних джерел студент приступає до поглибленого вивчення необхідної літератури.

Необхідно звернути увагу на літературу, де відображені як класичні, так і сучасні погляди на економічні категорії, грошові, кредитні і валютні відносини тощо. Джерела минулих років необхідні для вироблення навичок критичного осмислення відображених у них позицій авторів. Велике значення має ознайомлення (вивчення) праць класиків, де викладено методологію питань з теорії грошей, кредиту і банків. Зіставлення різних думок – неодмінна умова виконання наукової роботи, якою є курсова робота з дисципліни «Гроші і кредит».

Отже, зібрана наукова інформація у процесі підготовки курсової роботи повинна відображати наявні погляди на поставлену проблему, тобто необхідні елементи наукової полеміки.

Особливо варто підкреслити значення використання нормативного матеріалу в курсовій роботі. Кожен студент повинен показати своє вміння працювати з нормативними актами. Посилання на міжнародно-правові документи, Конституцію України, Господарський Кодекс, Податковий Кодекс, закони та підзаконні акти за темою дослідження необхідно використовувати, аргументуючи наукові положення, які знайшли в них закріплення або вимагають нормативної регламентації.

Список використаних джерел повинен містити не менш 30 джерел інформації.

1.5 Обробка зібраної інформації

Знайомство з опублікованими за темою дослідження науковими роботами починається відразу після розробки ідеї наукового дослідження, що знаходить своє відображення у темі і робочому плані курсової роботи. Такий порядок дає можливість цілеспрямовано шукати літературні джерела відповідно до обраної теми і краще обробити матеріал, опублікований у працях інших вчених, адже витoki основних питань проблеми майже завжди закладені в попередніх дослідженнях.

Під час вивчення наявної літератури необхідно використовувати два види читання: «швидке» і «повільне». «Швидке» читання має відповісти на питання, чи варто цю статтю або книгу уважно вивчати. Після того, як література переглянута, можна приступити до «повільного» читання для більш глибокого її вивчення, переходячи від простого матеріалу до складнішого. Необхідно починати з книг, потім вивчати статті, ознайомитися зі статистичними даними й аналітичними оглядами з проблеми дослідження. Спочатку необхідно вивчати вітчизняні джерела, а потім – іноземну літературу.

Дуже важливе значення має обробка записів у міру їх накопичення. Тут як систему зберігання записів можна взяти попередній план дослідження, а потім – план курсової роботи. Корисно для кожної глави завести окрему папку (або відкрити окремий файл), куди додавати усі виписки, що стосуються цієї глави в послідовності, що відповідає викладу матеріалу. Накопичений матеріал необхідно систематизувати, тобто розмістити відповідно до плану, виключити зайве. Подальша обробка матеріалу повинна дати відповідь на питання щодо повноти зібраної інформації, що є достатньою для написання курсової роботи.

Як знайти необхідну літературу?

Є два шляхи отримання бібліографічної довідки: замовлення у спеціалізованій інформаційній організації (інформаційному відділі організації) або самостійний пошук. Необхідно переглянути всі види джерел, зміст яких пов'язаний з темою дослідження: матеріали, опубліковані в різних вітчизняних і зарубіжних ви-

даних, неопубліковані документи (звіти з науково-дослідної роботи, дисертації), офіційні матеріали. Починати пошук треба з нової літератури, а потім поступово звертатися до літературних джерел попередніх періодів. Стан вивченості теми доцільно аналізувати на основі інформаційних видань, метою випуску яких є оперативна інформація як про самі публікації, так і про найважливіші моменти їх змісту.

Читаючи видання, треба уважно стежити за ходом авторської думки, вміти відрізнити її основні положення. Вивчивши літературне джерело, доцільно відразу зробити його повний бібліографічний опис. Ніколи не варто сподіватися на свою пам'ять, обов'язково відзначити необхідне, зробити власні зауваження щодо кожного джерела.

Принципове наукове значення і практичну цінність мають монографії, наукові збірники матеріалів авторитетних наукових конференцій, наукові збірники дослідницьких матеріалів установ, навчальних закладів тощо.

Вирішальним етапом підготовки курсової роботи є складання огляду літератури, який дає змогу зробити класифікацію найважливіших досліджень, основних фундаментальних робіт, найбільш істотних результатів.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1 Композиція курсової роботи

Композиція курсової роботи – це послідовність розміщення її складових частин. Традиційно склалася певна композиційна структура курсової роботи, основними елементами котрої є:

1. Титульний аркуш (додаток А)
2. Зміст
3. Вступ
4. Розділи основної частини
5. Висновки
6. Список використаних джерел
7. Додатки

1. Титульний аркуш є першим аркушем курсової роботи і заповнюється у відповідній формі, зразок якої наведений у додатку А.

2. Зміст – це частина курсової роботи, що носить довідковий допоміжний характер. У змісті вказуються всі частини й рубрикації курсової роботи, що відповідають за назвою й послідовністю їх формулюванню по тексту роботи. У змісті вказуються сторінки розміщення кожного елемента композиції курсової роботи. Зразок оформлення змісту курсової роботи подано у таблицях 1.1–1.4 цих методичних вказівок.

3. Вступ. Необхідно пам'ятати, що вступ пишеться після виконання самої курсової роботи. Назва «**Вступ**» показує актуальність і доцільність проведення дослідження. Це підкреслює важливість інформації, яка повинна вміщуватися у вступі. Таким чином, вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми (завдання), її значущість для національної економіки і її грошово-кредитної сфери.

За своїм змістом вступ повинен містити такі складові:

1) Насамперед визначається актуальність теми дослідження. Студент повинен коротко, але переконливо двома-трьома реченнями **обґрунтувати актуальність проблеми** дослідження, чим і визначається вибір саме цієї теми курсової роботи. При обґрунтуванні актуальності теми дослідження потрібно розкрити її соціально-економічну значимість. За необхідності і можливості навести статистичні дані з посиланням на джерело їх отримання.

2) Далі **вказуються прізвища вчених останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, **виділяються не вирішені раніше частини загальної проблеми, розгляд яких визначає зміст курсової роботи** за обраною темою.

3) Після цього **формулюється мета дослідження**. Виходячи з того, що ця курсова робота носить тільки теоретико-методологічний характер, то метою її написання є визначення й уточнення сутності економічної категорії (поняття).

4) Досягнення поставленої в роботі мети визначає коло розв'язуваних **завдань дослідження**. До їхнього формулювання необхідно віднести особливо ретельно, тому що опис їх рішень визначає зміст основної частини курсової роботи. Тут зазвичай оперують такими словами: «обґрунтовано», «розкрито», «охарактеризовано», «дана оцінка», «з'ясовано», «розвинуто» тощо.

5) після визначення мети і завдань дослідження визначають його **об'єкт і предмет**.

Об'єкт – це досліджуваний процес або явище.

Предмет – це те, що перебуває в межах об'єкту, вони зв'язані між собою як загальне й частка. Предмет формулюється як певні економічні відношення стосовно обраного об'єкта дослідження.

6) Визначивши мету і завдання дослідження, у вступі необхідно вказати **методи пошуку, збору й обробки матеріалів та їх аналізу**. Методи поділяються на загальнонаукові та спеціальні. Загальнонауковими методами є аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, дедукція й індукція, системний та інші. До спеціальних методів належать: соціологічний метод – анкетування, бібліометричний, експеримент тощо. *Наприклад*, для досягнення поставленої мети і розв'язання завдань у роботі використовувалися загальнонаукові та спеціальні теоретичні й емпіричні методи: аналіз наукової літератури за темою дослідження, термінологічний, статистичний, порівняльного аналізу, синтезу, соціологічний метод анкетування; *наприклад*, діалектичний метод, фінансовий аналіз, статистичні методи, семантичний метод, узагальнення тощо.

7) Крім того, у вступі дається коротка характеристика **джерел отриманої інформації**, зокрема законодавчих та нормативних актів, навчальних посібників, монографічної літератури, періодичних видань, Інтернет-ресурсів.

8) Наприкінці вступної частини курсової роботи **розкривається її структура**, тобто дається перелік її структурних елементів та їхні короткі зміст.

4. У розділах основної частини курсової роботи розкривається її зміст. Формулювання назви розділів має відповідати формулюванню питань плану курсової роботи і чітко відповідати її темі. Зміст розділів має бути логічно зв'язаний між собою. Кожен розділ повинен закінчуватися короткими висновками (у межах одного абзацу), до яких студент прийшов у процесі дослідження, після чого робиться перехід до наступного розділу.

5. Висновки – це завершальна частина курсової роботи, яка містить послідовний, логічний виклад отриманих підсумків дослідження. У висновку необхід-

но відобразити те нове, істотне, що становить підсумкові результати дослідження в їхній послідовності, представленій у тексті курсової роботи.

6. Список використаних джерел містить перелік всіх джерел інформації, на основі вивчення яких була написана курсова робота. Вимоги до його складання й оформлення представлено в розділі 3 цієї методичної розробки.

7. Додатки – це допоміжні або додаткові матеріали, включно з розрахунками, таблицями, графіками, рисунками тощо, які виносяться за межі основної частини курсової роботи.

2.2. Вимоги та рекомендації до написання основної частини курсової роботи

Основна частина курсової роботи складається з логічно зв'язаних між собою трьох розділів, вимоги та рекомендації до написання яких відповідають темі і плану курсової роботи.

Згідно з планом, складеним за першим варіантом, змістовна частина курсової роботи повинна містити:

Розділ 1. Генезис (історія розвитку) економічної категорії (поняття)

У першому розділі курсової роботи мають бути висвітлені положення, що дають уяву про виникнення, етапи розвитку, перехід тієї чи іншої категорії (поняття) з одного стану в інший, тобто трансформацію залежно від розвитку товарно-грошових і суспільних відносин.

Генезис у перекладі з грецької (genesis) – походження, виникнення чогось, як наслідок, результат будь-яких явищ, процесів тощо. У широкому сенсі слова генезис у науковій літературі визначається як момент і подальший процес розвитку, що приводить до певного стану, виду, явища. Відповідно до цього при висвітленні першого питання потрібно розглянути такі складові характеристики поняття, як етимологія, онтологія, гносеологія тощо.

Етимологія категорії дає уявлення про історію формування та розвитку економічного життя, в результаті чого виникають ті чи інші відносини. Вивчаючи з цієї позиції функціонування грошей, кредиту, банків та їхніх складових, студент, слідуючи історичній послідовності трансформації поняття, має можливість простежити і філософську основу. Водночас створюється основа для з'ясування етапів формування категорії, залежно від умов розвитку ринку. Тобто це передбачає знання і розуміння онтології поняття – умов виникнення та розвитку досліджуваної категорії, що дає змогу глибше проникнути у зміст причинно-наслідкових зв'язків. Це визначає спрямованість трансформації економічних відносин і дає можливість уявити процес за певний історичний період часу. Історичний метод як складова частина діалектичного пізнання пов'язаний з описом і дослідженням розвитку об'єктів та їхніх властивостей у хронологічному порядку. У різних га-

лузях діяльності історичний метод отримав свій специфічний розвиток. Особливістю ж економічних відносин є те, що поняття та категорії не є чимось остаточно сформованим. Змінюються їх зміст, форма, розширюється сфера застосування. Ця досить складна частина роботи вимагає від студента знань не тільки з дисциплін, що вивчаються на сьогодні, але й накопичених знань з попередньо вивчених дисциплін. Практично це й означає реалізацію гносеології при осмисленні функціонування тієї чи іншої категорії.

Пізнання генезису формування та розвитку грошей, кредиту і банків дає змогу долати методологічну вузькість, зведення предмета дослідження лише до опису наявного на сьогодні механізму його використання. Вивчення історії питання дає нагоду побачити, зрозуміти, описати дію досліджуваної категорії на основі знання економічних законів стосовно специфічних умов кожного історичного періоду. В сучасних умовах, коли динамічність розвитку економічних відносин супроводжується явищами кризового характеру, такий підхід є особливо важливим. Без усвідомлення економічних умов і передумов зародження та розвитку грошових і кредитних відносин сучасної спільноти знайти власний шлях вкрай складно. Водночас важливо не захопитися тільки описом всіх подій, завдання полягає у виокремленні ключових історичних фактів, переломних моментів і причин переходу від одного етапу до наступного. Для впорядкування результатів дослідження можна скласти робочий варіант у вигляді таблиці, в якій виокремити період, особливості його розвитку тощо. Це дасть змогу не тільки простежити хронологію етапів розвитку, а й створить основу для написання роботи.

Здійснюючи аналіз і опис еволюційного процесу розвитку економічних категорій і відносин, що при цьому формуються, варто звернути увагу на їх функціональне значення на різних етапах розвитку. Необхідно зазначити, й який спосіб їх розвитку сприяла правова забезпеченість, дія органів управління, методи та інструменти, що є у розпорядженні держави.

Отже, розуміння природи виникнення, формування та розвитку об'єкта дослідження можливе лише за умови використання як комплексного системного підходу, так і історичного методу дослідження. Це дає змогу розглянути сутність категорії через призму накопичених економічних знань та її використання в соціально-економічних відносинах.

Розділ 2. Дискусійні підходи відносно визначення сутності категорії (поняття), що досліджується

У другому розділі курсової роботи подається дискусія щодо визначення досліджуваного поняття (терміна) з метою його уточнення.

Дискусія (від лат. *discussio* – розгляд, дослідження) являє собою обговорення якого-небудь питання або групи пов'язаних питань компетентними особами

(вченими-економістами) з наміром досягнути певного ступеня згоди її учасників відносно поняття (терміна), що дискутується. Вона є різновидом суперечки, близької до полеміки, і являє собою серію різних тверджень, які висловлюються щодо одного предмета або теми, що надає обговоренню необхідну зв'язність. Підсумок дискусії – не сума наявних представлень, а щось загальне для різних представлень, яке виступає вже не як чиясь приватна думка, а як більш об'єктивне судження, підтримуване всіма учасниками обговорення або їх більшістю. Дискусія – одна з найважливіших форм комунікації, плідний метод розв'язання спірних питань і водночас своєрідний спосіб пізнання. Вона дає змогу краще зрозуміти те, що не є повною мірою ясным і не знайшло ще переконливого обґрунтування. Під час дискусії знімається момент суб'єктивності, переконання однієї людини або групи людей одержують підтримку інших і у такий спосіб певну обґрунтованість.

Визначення – це пояснення (формулювання), що розкриває, роз'яснює зміст, сутність економічного поняття (терміна). При визначенні поняття, що дискутується, необхідно привести не менше, ніж десять різних думок вітчизняних і закордонних фахівців із досліджуваної проблеми, які наводяться в різних інформаційних джерелах: тлумачних та енциклопедичних словниках, нормативно-правових актах, навчальних посібниках, монографіях, спеціальних періодичних виданнях (журналах, газетах), інтернет-ресурсах з обов'язковим посиланням на дані джерела по тексту. Для більшої наочності ці визначення із вказівкою їх автора, порядкового номера та сторінки використаного джерела можна оформити у вигляді таблиці (див. додаток Б).

На підставі зіставлення різних підходів до визначення поняття (терміна) необхідно провести їхній критичний аналіз, у результаті якого автор дослідження може:

- виявити найбільш прийнятну думку з обов'язковим обґрунтуванням свого вибору;
- розширити одне з наявних трактувань поняття;
- уточнити одне з найбільш правильних, на його думку, трактувань поняття;
- запропонувати нове трактування поняття.

У всіх випадках авторська думка повинна бути аргументована.

Розділ 3. Значення та роль економічної категорії (поняття)

У третьому розділі курсової роботи розкривається значення та роль тієї чи іншої економічної категорії (поняття).

Для розкриття значення цієї категорії потрібно розглянути її у системі інших категорій та вказати найбільш суттєві ознаки, що відрізняють її від інших,

характеризують участь цієї категорії на окремих стадіях процесу розширеного відтворення. Такими ознаками можуть бути:

- роль цієї категорії на макрорівні та мікрорівні;
- урахування впливу зовнішніх (екзогенних) та внутрішніх (ендогенних) факторів, що впливають на розвиток певної економічної категорії;
- взаємодія цієї категорії з іншими економічними категоріями;
- урахування законодавчої бази, що дає змогу продемонструвати дію цієї категорії на рівні держави, окремих регіонів, суб'єктів господарювання;
- визначення особливостей функціонування цієї категорії в конкретних господарських умовах з урахуванням форм власності, сфери діяльності суб'єкта, технологічних умов функціонування;
- спроможність показати роль цієї категорії у вигляді фінансового інструменту або механізму, що містить певні прийоми і методи та взаємодіє з іншими інструментами або механізмами у системі загального економічного механізму.

Розкриваючи значення певної категорії або її ролі у суспільному виробництві, необхідно широко використовувати різноманітні прийоми та методи аналізу: виконувати горизонтальний аналіз показників, що характеризують використання цієї категорії на макро- та мікрорівнях, тобто порівнювати усі показники за той чи інший період з базовим показником; вертикальний аналіз, тобто аналіз структури, що дасть змогу побачити питому вагу тих чи інших показників у загальному обсязі за означений період. Аналіз окремих процесів в економіці, які розкривають значення тієї чи іншої категорії, варто синтезувати для розробки якісних пропозицій та рекомендацій щодо подальшого використання в економіці тих чи інших категорій.

Доцільно було б показати динаміку ролі певної категорії на окремих історичних етапах розвитку суспільства, спираючись при цьому на конкретні літературні джерела та законодавчу, статистичну базу. Для більшої наочності необхідно представляти досліджений матеріал у вигляді графіків, схем, рисунків.

Поряд із наведеними висновками та рекомендаціями багатьох економістів щодо значення або ролі певної економічної категорії, потрібно чітко вказати авторську думку на те чи інше питання та самостійно зробити висновки.

Згідно з планом, складеним відповідно до другого варіанта, змістовна частина курсової роботи має виконуватися на тих же методологічних засадах, які викладено вище.

Розділ 1 готується з врахуванням тих рекомендацій, які стосуються висвітлення розділу 1 або розділу 2 курсової роботи, що виконується за планом, складеного відповідно до першого варіанта.

У розділі 2 курсової роботи необхідно обґрунтувати необхідність і викласти результати аналізу сучасного стану об'єкта і предмета дослідження. Для посилення переконливості, достовірності та об'єктивності зроблених за результатами аналізу оцінок і висновків студент повинен зібрати, узагальнити і систематизувати відповідний статистичний матеріал і представити його у вигляді таблиць, графіків або діаграм. Після кожної таблиці повинен бути аналіз даних, наведені у ній, і оцінка виявлених тенденцій і особливостей.

Інформація, яка подана на діаграмі чи графіку, підлягає аналізу, за його результатами студент повинен зробити відповідні висновки та узагальнення.

Для проведення аналізу необхідні дані не менше як за три останні роки. Вони повинні розраховуватися в порівняних цінах, щоб уникнути впливу інфляції.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми цього розділу мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дають змогу визначити сутність і стан явищ та процесів, що досліджуються, розкрити їхні особливості та тенденції розвитку, створити базу для виявлення наявних проблем у досліджуваній сфері.

Джерелом для отримання необхідної інформації слугують офіційні дані Національного банку України, що розміщені на його сайті в мережі Інтернет, аналітичні огляди Національного банку України та національних і міжнародних рейтингових агентств, зокрема НРА «Рюрік», що стосуються проблеми дослідження, дані збірників Державної служби статистики України тощо

У розділі 3 на основі результатів проведеного у попередній главі аналізу та вивчення наукової літератури з досліджуваної теми виокремлюються наявні проблеми і пояснюються причини їх виникнення. Студент має право використовувати результати як власних досліджень, так досліджень, які висвітлені в літературі, з посиланням на джерело їх отримання. Якість виконаної курсової роботи підвищується, якщо студент не тільки визначить наявність проблем у функціонуванні грошей, кредиту чи банків, що є предметом дослідження згідно з темою курсової роботи, але й визначить можливі шляхи їх вирішення. Для цього доцільно вивчити наукову літературу з проблеми дослідження, за кожною проблемою зібрати матеріали, які містять пропозиції вчених або практиків щодо їх вирішення, узагальнити ці пропозиції і викласти їх у курсовій роботі з визначенням своєї думки про можливість реалізації цих пропозицій з урахуванням наявності умов і актуальності для сучасного етапу економічного розвитку, стану грошового обороту, банківської системи і валютних відносин у країні. Можливий варіант вирішення виявлених проблем, поряд з іншим, – це використання досвіду інших країн, які стикалися або стикаються наразі з аналогічними проблемами. Проте, неодмінною умовою використання міжнародного досвіду вирішення відповідної проблеми є визначення наявності умов в Україні для його використання.

У *висновках* до курсової роботи необхідно дати оцінку теоретичним результатам, отриманим автором курсової роботи особисто у процесі дослідження, визначити перспективи проведення подальшої наукової роботи у цій галузі (негативні висновки також варто наводити).

Обсяг висновків не повинен бути більшим за 1–2 аркуша.

Наприкінці курсової роботи наводиться *список використаних джерел*, а потім – *додатки*.

РОЗДІЛ 3

ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги

Курсова робота з дисципліни «Гроші і кредит» оформлюється відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання». **Обсяг змістової частини курсової роботи (вступ, і висновки) повинен бути 20–25 сторінок тексту в комп'ютерному наборі.**

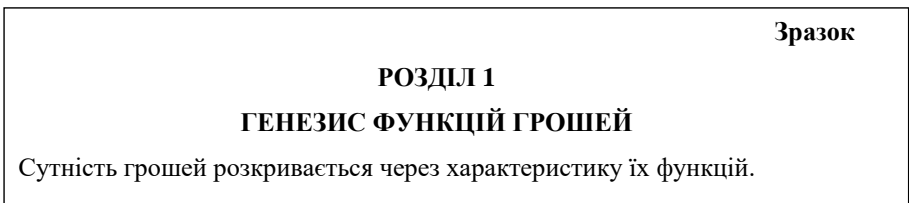
Стиль курсової роботи має бути науковим, чітким, без ліричних та емоційних відступів, орфографічних і граматичних помилок. Послідовність викладання матеріалу має бути логічною. При використанні матеріалів з літературних джерел необхідно правильно їх оформляти. Неприпустимо без посилань і цитування використовувати матеріали з джерел літератури Інтернету. Відповідальність за це несе автор курсової роботи, а її керівник повинен вказати на такі недоліки в разі виявлення.

Курсова робота подається до захисту в друкованому вигляді. Роботу друкують на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman (для значенневого виділення прикладів, понять тощо допускається використання інших шрифтів); розмір шрифту – 14 пт; міжрядкові інтервали – 1,5 (до 30 рядків на сторінці); верхні і нижні береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – не менше 10 мм. Абзацний відступ – 1,25 см. Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту курсової роботи повинна бути однаковою. Окремі слова, формули, знаки, які вписують у надрукований текст, мають бути чорного кольору, в цьому разі щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту. Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви і наводити назви організацій у перекладі на мову роботи, додаючи (за першої згадки) оригінальну назву.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи. Заголовки структурних частин курсової роботи («ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ») друкують великими літерами симетрично набору, але виділяючи напівжирним шрифтом. Крапку в кінці кожної структурної частини курсової роботи не ставлять. Якщо назва розділу складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між назвою підрозділу, попереднім та подальшим текстом має бути не менша, ніж 1,5 інтервалу. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині аркуша, якщо після неї роз-

міщено лише один рядок тексту або жодного. Якщо автор має бажання виділити окреме положення в тексті (слово, фраза, речення), можна використовувати напівжирний шрифт, підкреслити, або скористатися курсивом. Кожний структурний елемент курсової роботи треба починати з нової сторінки (ця вимога не розповсюджується на підрозділи, пункти і підпункти). Не допускається розмішувати назву розділу в нижній частині аркуша, якщо після неї розміщено лише один рядок тексту або жодного. Кожний розділ курсової роботи треба починати з нової сторінки. Нумерацію сторінок глав, рисунків, таблиць, формул проставляють арабськими цифрами. Додатки не мають номера сторінки та не входять до загального обсягу курсової роботи. Номер ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують її назву і також крапку не ставлять. Слово «РОЗДІЛ» і її назву розміщують у центрі сторінки. Наприклад:

Якщо автор курсової роботи має бажання виділити окреме положення в тексті (слово, фраза, речення), можна використовувати **жирний шрифт**, підкреслення або скористатися *курсивом*.

3.2 Правила подання ілюстрацій

Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших змістових характеристик питання, що розглядається в певній главі курсової роботи. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Для цього вони розміщуються в роботі безпосередньо після тексту, де згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми), розмір яких не перевищує 0,3 формату А4, варто розмішувати у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у роботі. Ілюстрації, розміри яких більші за формат А4, враховують як одну сторінку й розміщують у ДОДАТКАХ із відповідними посиланнями на них у тексті. Увесь ілюстративний матеріал у курсовій роботі позначається словом «Рисунок», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних. Ілюстрації повинні мати точну та коротку назву, яку роз-

міщують після номера ілюстрації. У деяких випадках ілюстрації доповнюють окремими поясненнями. Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Ілюстрації треба нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад: рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу). Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: рисунок, схема, діаграма і графік.

Рисунки використовуються в курсовій роботі, коли потрібно зобразити предмет таким, яким ми його сприймаємо, але тільки без зайвих деталей і подробиць. За допомогою рисунка можна з великим ступенем наочності зобразити форму, структуру і розташування предметів. Він допомагає легко усунути все непотрібне, що заважає зрозуміти суть справи і виділити основні частини зображуваного, показати механізм або його деталь у розрізі.

Схема – це зображення, що передає за допомогою умовних позначок і без дотримання масштабу основну ідею будь-якого пристрою, предмета, спорудження або процесу і показує взаємозв'язок їхніх головних елементів. У деяких роботах просторові схеми різних систем зображуються у вигляді прямокутників із простими зв'язками-лініями. Такі схеми називають блок-схемами. Наприклад:

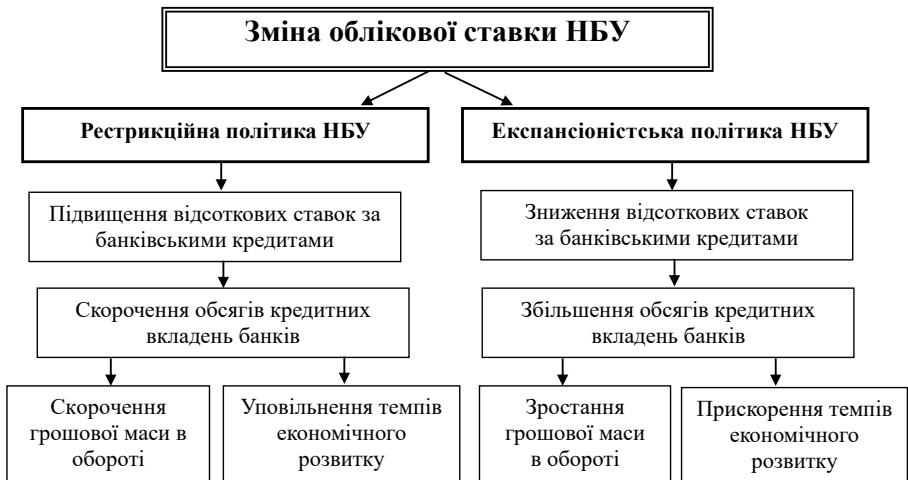

Рисунок 1.1 – Вплив зміни облікової ставки НБУ на рівень позичкового процента банків, грошову масу та економіку країни

Діаграма – один із засобів графічного зображення залежності між величинами. Діаграми складаються для наочності зображення й аналізу масових даних. Наприклад:

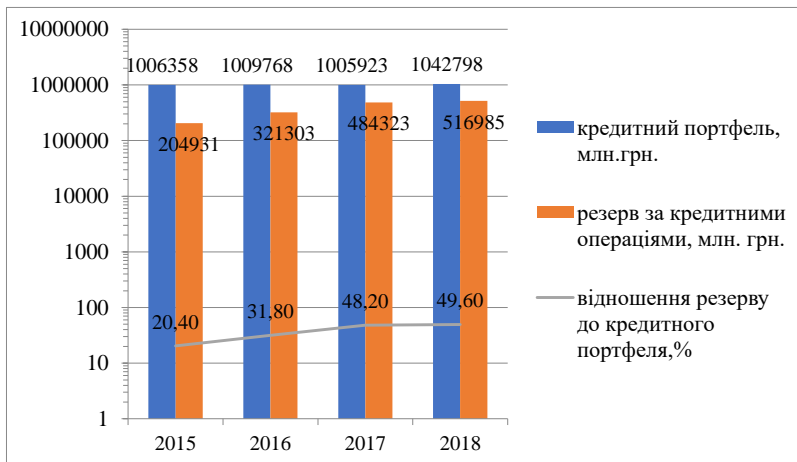

Рисунок 1.2 – Динаміка кредитного портфеля банків України за 2015–2018 рр.

Результати обробки числових даних можна надати у вигляді **графіків**, тобто умовних зображень величин і їхніх співвідношень через геометричні фігури, крапки і лінії. Графіки використовуються як для аналізу, так і для підвищення наочності матеріалу. Наприклад:

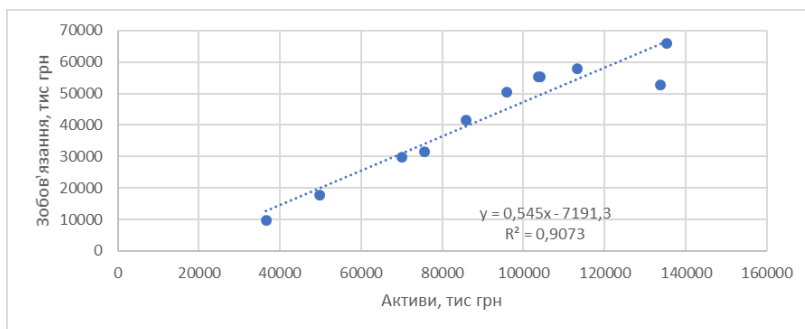

Рис. 1.3 – Регресійна модель, що описує взаємозалежність між загальним обсягом активів та зобов'язань для вибірки МСП України за 2008–2018 рр.

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їхнє чітке відтворення за допомогою комп'ютера. Не допускається сканування, фотографування та ручне малювання ілюстрацій.

3.3 Подання таблиць

Курсова робота з дисципліни «Гроші і кредит» супроводжується використанням цифрового матеріалу, який необхідно групувати в таблиці. Після таблиць робиться узагальнення про нове (виведене) знання, яке вводиться до тексту словами: «таблиця дає змогу зробити висновок, що...», «з таблиці видно, що...» тощо. Такі таблиці сприяють виявленню і формулюванню певних закономірностей, відбивають новизну. Таблицю необхідно розміщати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею та друкують чи записують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери, не виділяють напівжирним шрифтом і не підкреслюють. Заголовки граф повинні починатися також з великої літери, підзаголовки – з маленької, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великої, якщо є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою за 8 мм.

Зразок

Таблиця 2.1 – Частка банківських кредитів у ВВП України, млн грн [7]

Показники	Рік			
	1.01.2016	1.01.2017	1.01.2018	1.01.2019
Обсяг ВВП	1 979 458	2 383 182	2 982 920	3 558 706
Кредити, надані банками в економіку України, усього	1 009 768	1 005 923	1 036 745	1 118 618
Кредити, надані суб'єктам господарювання	830 632	847 092	864 412	919 054
Питома вага кредитів, наданих суб'єктам господарювання у %	82,2	84,2	83,3	82,1
Кредити, надані фізичним особам	175 711	157 385	170 774	196 634
Кредити, надані органам державної влади	3 360	1 427	1 517	2 865
Кредити, надані небанківським фінансовим установам	65	20	42	66
Питома вага банківських кредитних вкладень у ВВП, %	82,2	42,2	34,7	31,2
Питома вага кредитів, наданих фізичним особам у ВВП, %	8,8	6,6	5,7	5,5

Як видно з даних табл. 2.1...

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, то її переносять на наступну. Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч на початку, а над іншими її ча-

стинами, які розміщені на наступних сторінках, пишуть: «Продовження табл.» із зазначенням номера таблиці. Наприклад:

Продовження табл. 2.1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
2 б. Кошти фізичних осіб в національній валюті	51,4	50,2	57,9	47,5	47,3
2 в. Кошти фізичних осіб в іноземній валюті	48,6	49,8	42,1	52,5	52,7

Заголовки граф приводяться в називному відмінку в однині. Порядок проходження частин підзаголовка: визначення величини, її літерне позначення, кома, одиниця виміру.

Усі дані, що подаються в таблицях, повинні бути достовірні, однорідні і порівняні, в основі їхнього угруповання повинні лежати істотні ознаки.

3.4 Загальні правила подання формул і написання символів

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередні сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння має бути залишено не менше одного вільного рядка. Формули і рівняння у роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) необхідно нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Найбільші, а також довгі та громіздкі формули, що мають у складі знаки суми, добутку розміщують на окремих рядках і такі формули обов'язково нумеруються. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, можна вписувати всередині рядків тексту.

Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою. Наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер проставляють на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний рядок нижче формули.

Формули-різновиди приведеної раніше основної формули допускається нумерувати арабською цифрою і малою літерою кирилиці, яка має бути написана разом з цифрою. Наприклад: (1.4а), (1.4б).

Оформлення посилань на номери формул у тексті здійснюється так: при посиланнях на будь-яку формулу її номер ставлять точно в тій же графічній формі, що і після формули, тобто арабськими цифрами в круглих дужках. Наприклад: у формулі (3.7); з рівняння (3.1) випливає...

Якщо посилання на номер формули знаходиться всередині виразу, укладеного в круглі дужки, то їх рекомендується замінити квадратними дужками. На-

приклад: Використовуючи вираз для оцінки ефективності експорту [див. формулу (14.3)], одержуємо...

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок можна тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи його на початку наступного рядка.

Символ – це умовна позначка, по-перше, математичних величин, по-друге, одиниць виміру величин і, по-третє, математичних знаків.

Як символи використовуються букви кирилиці або латиниці. Щоб уникнути збігу символів різних величин, застосовуються індекси.

Індексом можуть служити малі літери російського, латинського і грецького алфавітів, арабські і римські цифри, штрихи. Розташовуються індекси праворуч від символа вгорі або внизу. Однак верхні індекси використовуються вкрай рідко, оскільки це місце розташування ступеня.

Використовуючи символи та індекси, необхідно дотримуватись вимог:

1. Та сама величина в тексті всієї роботи повинна бути позначена однаково.
2. Буквені індекси повинні відповідати початковим або найбільш характерним буквам найменування поняття або величини, на зв'язок з якими вказує індекс (наприклад: K_p – константа рівноваги).
3. Індекс 0 (нуль) необхідно використовувати тільки у випадках, що вказують на початкові або вихідні показники.

Експлікація – це пояснення символів, що входять у формулу. Експлікація повинна відповідати таким вимогам:

1. Розміщатися тільки після формули, від якої відокремлюється комою.
2. Починатися зі слова «де».
3. Символи треба розташовувати в порядку згадування у формулі. У формулах із дробами спочатку пояснюють чисельник, а потім – знаменник.
4. Повинна включати всі символи з формули або групи формул, після яких експлікація розташована.
5. Якщо у формулі присутні символи, що мають одне й теж значення, але за різний період, то допускається їх визначення через кому в одному ряду з в значенням – відповідно у ... (вказуються порівнювальні період).

Наприклад: ... V_{pi} і V_{pj} – обсяг продукції у плановому і поточному періоді – відповідно.

Розділові знаки розставляються в експлікації в такий спосіб:

1. Між символом у розшифровці ставлять тире.
2. У середині розшифровки одиниці вимірів відокремлюють від тексту комою.
3. Після розшифровки перед наступним символом ставлять крапку з комою.
4. Наприкінці останньої розшифровки ставлять крапку.

Наприклад:

У спрощеному вигляді паритет купівельної спроможності можна відобразити формулою:

$$C_B = K_T \times C_3, \quad (2.4)$$

де C_B – ціна за одиницю товару на внутрішньому ринку;

K_T – поточний валютний курс грошових одиниць двох країн, товари яких порівнюються;

C_3 – ціна за одиницю того ж товару на зовнішньому ринку.

В курсовій роботі нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у тексті.

3.5 Правила посилань на використанні джерела та попередження плагіату

При використанні матеріалів з літературних джерел необхідно правильно їх оформлювати. Неприпустимо без посилань і цитування використовувати матеріали з джерел літератури та Інтернету. Відповідальність за це несе автор курсової роботи, а керівник повинен вказати на такі недоліки разі виявлення.

Посилання в тексті курсової роботи на використані літературні джерела варто зазначити порядковим номером за переліком посилань та сторінкою, виділеними квадратними дужками, наприклад, «...у роботі [4, с. 7]...».

Існують загальні правила цитування, які належать до найбільш точного викладу ідей автора. Наприклад, текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться зі збереженням особливостей авторського написання. Таким чином, не допустимо перекручення думок автора. За необхідності скорочення авторського тексту припустимий пропуск слів, речень, які замінюються трьома крапками. Можливе непряме цитування у формі переказу тексту, яке повинно максимально точно відбивати думки автора і супроводжуватися відповідним посиланням на джерело. Джерела інформації у списку подаються мовою оригіналу одним зі способів: у порядку першого згадування в роботі; хронологічному за роком видання; алфавітному порядку.

У посиланнях на розділи курсової роботи, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери. Наприклад, у посиланні необхідно писати: «... у розділі 5 ...», «... дивись 2.1 ...», «... на рис. 1.3 ...» або «... на рисунку 1.3 ...», «... у таблиці 3.2 ...», «... (див. 3.2) ...», «... за формулою (3.1) ...», «... у рівняннях (2.1)–(2.5) ...», «... у додатку Б ...».

3.6 Оформлення списку використаних джерел

Бібліографічний апарат курсової роботи складається з бібліографічного списку (списку використаних джерел) і бібліографічних посилань, які оформлюються відповідно до чинних стандартів: ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура, правила оформлення», ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», ДСТУ 6095:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації», ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами».

Повнота бібліографічного списку і посилань указує на ступінь ознайомлення автора курсової роботи з наявною літературою щодо проблеми дослідження. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Список використаних джерел необхідно розміщувати: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні курсових робіт), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Принцип розташування в списку бібліографічних описів джерел «слово за словом». Записи рекомендується розташовувати:

- 1) при збігу перших слів – за алфавітом других і т. д.;
- 2) при кількох роботах одного автора – за алфавітом заголовків;
- 3) при авторах з однаковими прізвищами – за ідентифікуючими ознаками (молодший, старший, батько, син – від старших до молодшого);
- 4) при кількох роботах автора, написаних ним у співавторстві з іншими, за алфавітом прізвищ співавторів.

При алфавітному способі розташування бібліографічних описів джерел їх список зазвичай нумерують. Зв'язок бібліографічних записів з основним текстом встановлюється за допомогою прізвища автора і року видання.

Нижче приведені приклади бібліографічного опису різних видів.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назви праці.

У список використаних посилань обов'язково треба включати наявні власні власні публікації – статті та тези доповідей, що стосуються предмета дослідження!

Приклади оформлення використаних у роботі джерел:

Один автор

Лактіонова О. А. Гнучкість фінансової системи: методологія, оцінка та вектори забезпечення: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 400 с.

Два і більше авторів

Любунь О. С., Раєвський К. Є. Банківський нагляд: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 416 с.

Примостка Л. О., Диба М. І., Краснова І. В. Банківська система України: інституційні зміни та інновації: кол. моногр. / за заг. ред. Л. О. Примостки. Київ, 2015. 434 с.

Іноземні джерела

Global Financial Stability Report. Restoring Confidence and Progressing on Reforms / International Monetary Fund. Washington. October 2016. P. 1–200.

Anastas P. T., Warner J. C. Green Chemistry: Theory and Practice. Oxford: Oxford University Press, 1998. 135 p.

Pagano M., Panetta F. Why do companies go public? An Empirical Analysis. [Electronic resource]. Mode of access: <http://www.csef.it/pagano/jf1998.pdf>

Наукові статті у журналах

Волкова Н. І., Саржевська А. Альтернативні джерела фінансування малого та середнього підприємництва в Україні. *Фінанси. Облік. Банки. Наук. журнал*. 2018. № 1 (23). Вінниця. ДонНУ імені Василя Стуса. С. 37–44

Юрчишена Л. В., Болдирева Н. О. Формування прибутку на підприємствах олійно-жирової галузі України. Електронне фахове видання «Економіка та суспільство», № 13, грудень 2017 р. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/>

Матеріали конференцій, тези доповідей

Неізнана О. В., Бойко О. О. Напрямки стимулювання ділової активності підприємств. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку економіки Донбасу і Приазов'я» 25–26 травня 2017 р.* URL: <http://eir.pstu.edu/> (дата звернення: 11.10.2018)

Наконечна А. С. Адаптація фінансової архітектури суб'єктів господарювання в умовах економічної циклічності. *Фінансова система України в умовах економічних перетворень: Всеукр. наук.-практ. конф.* (Київ, 18–19 квітня 2018 р.). Київ: КНТЕУ, 2018. С. 31–33.

Електронні ресурси

Козлова А. І. Інноваційна модель розвитку економіки України URL: <http://www.vuzliblib.su/articles/1090> (дата звернення: 13.11.2018)

Публічна і фінансова інформація. AXA Страхування. URL: <https://axa-ukraine.com/company/funds/> (дата звернення: 09.11.2018)

Матеріали інформаційного сайту Ernst&Young: http://www.ey.com/gl/en/services/strategic-growth-markets/strategic-growth-markets_ipo_comparing-stock-exchanges

Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>

The Financial Development Report [Electronic resource] // World Economic Forum, 2016. Access mode: <http://www.weforum.org/docs>

Нормативні і законодавчі акти

Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. Закон України. Поточна редакція від 12.07.2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/law> (дата звернення: 09.11.2018).

3.7 Оформлення додатків

Додатки оформлюються як продовження курсової роботи на наступних сторінках, в порядку появи посилань на них у тексті. *Додатки не мають номеру сторінки.* У додатки виносять статистичну, фінансову та іншу звітність кредитних установ, громіздкі таблиці й ілюстрації, розрахунки, подання яких у тексті роботи недоцільне, бо мають великий обсяг. Кожен такий додаток повинен починатися з нової сторінки, на якій друкується вгорі праворуч слово «ДОДАТОК А» чи інша літера алфавіту, що допускається для позначення додатків. Нижче розташовується назва додатку. Додатки необхідно позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, Е, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Коли додаток лише один він позначається як додаток А. Сторінки додатків мають нарізну нумерацію з роботою, тобто вони є продовженням загального обсягу роботи.

РОЗДІЛ 4

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

У завершеному вигляді курсова робота для реєстрації подається на кафедру «Фінанси та банківська справа», після чого передається науковому керівнику для її перевірки та рецензування. Термін рецензування зазвичай складає 7–10 днів.

Курсові роботи, що одержали позитивну рецензію, допускаються до захисту. За наявності в роботі певних недоробок, на які вказує рецензент, студент їх ліквідує. Для повторної перевірки такі роботи не здаються. Якщо курсова робота не відповідає вимогам вищої школи і за висновками рецензента підлягає переробці, студент повинен написати новий варіант курсової роботи з тієї ж теми. Здаючи перероблену курсову роботу, студент зобов'язаний подати також її перший варіант з рецензією.

Для захисту курсових робіт на засіданні кафедри «Фінанси та банківська справа» затверджуються комісії, до складу яких входять викладачі – наукові керівники курсових робіт. Разом з курсовою роботою в комісію надається рецензія наукового керівника.

На захисті студент має представити демонстраційний матеріал у вигляді презентації і роздаткового матеріалу для кожного члена комісії.

Мета демонстраційного матеріалу – це забезпечення стислого та наочного подання основних положень та результатів курсової роботи. Презентацію до курсової роботи рекомендується виконувати за допомогою програми Microsoft PowerPoint. Структура презентації: 1-й слайд – зазначається назва університету, факультету, кафедри, назва слайда – демонстраційний матеріал, тема курсової роботи, прізвище, ім'я, по батькові доповідача та наукового керівника, шифр і назва спеціальності, назва освітньої програми; 2-й слайд – мета та завдання курсової роботи; 3-й слайд – об'єкт, предмет, проблема дослідження; 4-й та наступні слайди – положення, що виносяться на захист. На наступних слайдах відображається опис положень, що виносяться на захист, їхнє теоретичне, методичне, аналітичне обґрунтування, в тому числі розроблені концептуальні підходи, логіко-структурні схеми, організаційно-економічний механізм, результати економіко-математичного моделювання, розрахунок економічного ефекту тощо. На останніх одному-двох слайдах відображаються загальні висновки та рекомендації до впровадження результатів курсової роботи. Рекомендовані вимоги під час підготовки презентації: тривалість доповіді до 10 хвилин; максимальна кількість слайдів не повинна перевищувати 12; використання ключових слів, фраз, лаконічність викладення тексту на слайдах, легкість і наочність сприйняття; подання текстового матеріалу у вигляді схем, рисунків, таблиць; аналітичного – у вигляді таблиць, рисунків (графіків – демонстрація змін у часі, діаграм – демонстрація від-

ношення частини до цілого, гістограма – демонстрація порівнянь); дотримання логіки викладу матеріалу; доповідь студента повинна доповнювати інформацію на слайді, а не дублювати її; мінімальний розмір шрифту 16 Times New Roman, використання правила 3-х основних кольорів та їх відтінків; дотримуйтеся правила, що вільна «невикористана» площа слайда становить до 30 %, використана – не більше 70 %; шаблон оформлення єдиний для всіх слайдів презентації.

Студенту надається можливість відповісти на зауваження наукового керівника. Якщо студент не згоден з цими зауваженнями, він повинен аргументовано відстояти свою думку. Члени комісії можуть в усній формі задавати студенту будь-які питання з теми дослідження, уточнюючи наукові позиції автора, окремі проблеми, що розглянуті в роботі, визначення понять, методи дослідження, результати.

Після завершення дискусії та відповідей на всі поставлені питання основну частину процедури захисту курсової роботи можна вважати завершеною.

Загальна оцінка за курсову роботу виставляється за формулою:

$$ZO=0,7ONK+0,3OK,$$

де **ONK** – оцінка наукового керівника курсової роботи, що враховує загальний рівень підготовки; знання сучасної вітчизняної та зарубіжної теорії, наукової літератури з теми дослідження; ступінь самостійності проведеного дослідження; глибоке розуміння сучасних проблем; вміння чітко формулювати та аргументовано робити висновки та вносити пропозиції; оригінальність мислення; повнота, чіткість і логічна послідовність у викладенні матеріалу; якість оформлення роботи та наявність ілюстративного матеріалу; участь у науковому житті університету (підготовка тез доповідей на конференції, наукових статей, виступи на конференціях та інших наукових заходах);

OK – оцінка комісії, що враховує такі основні моменти: актуальність обраної теми, її теоретичної та практичної значущості; якість підготовлених слайдів; використання в роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів до розкриття сутності та ролі тієї чи іншої категорії на основі прийомів та методів аналізу; конкретні пропозиції, рекомендації щодо систематизації теоретичних положень і розвитку економічних категорій; загальні враження від курсової роботи: оформлення, відповіді студента на зауваження, що наведені в рецензії; відповіді на питання та зауваження членів комісії тощо.

Оцінка курсової роботи здійснюється за системою ECTS за 100-бальною шкалою (табл. 4.1)

Таблиця 4.1 – Трансформація бальної оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, яка використовується у ДонНУ	Оцінка за національною шкалою
A	90–100	відмінно
B	82–89	добре
C	75–81	добре
D	67–74	задовільно
E	60–66	задовільно
FX	0–59	незадовільно

У разі отримання незадовільної оцінки студенту надається право повторно-го захисту курсової роботи після відповідної підготовки.

Оцінка виставляється у залікову книжку та у відомість із захисту курсових робіт, що підтверджується підписом усіх членів комісії. Після захисту курсові роботи здаються на кафедру.

ВИСНОВКИ

Виконання студентами курсової роботи на другому курсі передбачає закріплення теоретичних засад, основ функціонування грошей, кредиту та банків у суспільному виробництві та спрямовано на формування розуміння того, що економічні категорії не тільки віддзеркалюють сутність розвитку суспільного виробництва, але й водночас використовуються як інструменти кредитного, грошового механізмів або їхньої сукупності, що зі свого боку впливає на рівень його розвитку.

Відповідно, виконання курсової роботи направлене на усвідомлення не тільки історичних передумов виникнення, формування та розвитку категорій, але й розуміння того, як їх необхідно використовувати у практичній діяльності. Студентам пропонується виявити, які заходи впливу держави, центрального банку в економіку були раціональними, а які негативними для розвитку ринкових відносин.

Усвідомлення глибинних причин впливу на сутність тієї чи іншої категорії дає змогу студенту зрозуміти, що усі економічні категорії взаємодіють між собою, а характер цих взаємозв'язків обумовлює сутність тих економічних відносин, у які вступають суб'єкти, як на мікро-, так і на макрорівні. Відповідно, висвітлення питань кожної теми курсової роботи має на оці визначення системи координації діяльності людей, де раціональна діяльність кожного (згідно з теорією Людвіга фон Мізеса) забезпечує творчу діяльність, в основі якої є знання з досягнення поставленої мети. Такий підхід зазначає зміст та характер тих положень, які необхідно було розкрити при виконанні курсової роботи. На нашу думку, розуміння механізму трансформації економічних категорій за той чи інший історичний період дає змогу студенту цілеспрямовано використати матеріали дослідження у майбутньому для написання дипломної чи магістерської роботи.

Отже, автори цієї методичної розробки мали на меті сформулювати не тільки загальні рекомендації з організації та виконання курсової роботи, але й обґрунтувати положення, які спрямовані на якісне удосконалення отримуваних знань. Тільки осмислення сутності категорій в контексті їхнього історичного розвитку дає можливість зрозуміти значення кредитних, грошових відносин для формування грошової, банківської і валютної системи держави, сформулювати своє бачення їх використання на практиці.

Автори цих методичних рекомендацій глибоко переконані, що такий підхід відповідає сучасним вимогам щодо підготовки спеціалістів вищої кваліфікації для фінансової, банківської систем, страхового бізнесу. Бажаємо творчої наснаги та наполегливості кожному студентові при оволодінні матеріалами теми курсової роботи. Сподіваємося, що усі положення, сформульовані у цій методичній розробці, будуть доцільні та корисні.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок титульного листа курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА «ФІНАНСИ І БАНКІВСЬКА СПРАВА»

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Гроші і кредит»

на тему:

«НЕОБХІДНІСТЬ, СУТНІСТЬ ТА ВАРТІСТЬ ГРОШЕЙ»

Студента(ки) 2 курсу СО «Бакалавр»
Денної (заочної) форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

ПІБ студента

Керівник: канд. екон. наук, доцент ПІБ керівника

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Вінниця – 2020

ДОДАТОК Б
Зразок оформлення таблиці

Альтернативні визначення поняття «ліквідність банку»

№ з/п	Автор і / чи джерело	Визначення поняття
1	Спіфанов А. Н., Маслак [2, с. 46]	Ліквідність банку – це здатність банку своєчасно виконувати свої зобов’язання, причому не тільки щодо повернення вкладених коштів з виплатою встановленої плати, а й щодо надання кредитів
2	Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні [3]	Ліквідність банку – це здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов’язань, яка визначається збалансованістю між строками і сумами погашення розміщених активів та строками і сумами виконання зобов’язань банку, а також строками та сумами інших джерел і напрямів використання коштів (надання кредитів, інші витрати)
3	Мороз А. [4, с. 6]	Ліквідність банку – це здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов’язань
...	...	
11	Економічний словник-довідник [10]	Ліквідність банку – можливість у будь-який момент швидкого перетворення активу (грошей або речей) банків – без втрат або з невеликими витратами стосовно їх купівельної спроможності – в гроші для оплати зобов’язань (пасиву), легкість перетворення матеріальних цінностей в готівку

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ І КРЕДИТ»

1. Необхідність, сутність і вартість грошей.
2. Функції грошей у ринковій економіці.
3. Походження, суть і види кредитних грошей.
4. Роль золота і сучасних грошей в економічному розвитку країни.
5. Інфляція: суть, причини виникнення та умови подолання в Україні.
6. Світовий досвід і перспективи розвитку електронних грошей в Україні.
7. Грошова маса: сутність та структура.
8. Швидкість обороту грошей та аналіз факторів, що на неї впливають.
9. Грошові агрегати: сутність та аналіз в Україні.
10. Аналіз особливостей формування грошової маси в Україні.
11. Готівковий і безготівковий оборот: сутність, відмінні характеристики і перспективи їх розвитку.
12. Сутність та формування попиту на гроші.
13. Пропозиція грошей та її вплив на економічний розвиток країни.
14. Механізм формування пропозиції грошей.
15. Забезпечення збалансованості попиту та пропозиції на грошовому ринку.
16. Грошова система України, етапи становлення, стан та перспективи розвитку.
17. Грошово-кредитна політика: сутність та інструменти реалізації.
18. Грошові реформи: необхідність, передумови та методи проведення.
19. Грошова реформа як радикальний метод оздоровлення грошового обігу.
20. Особливості проведення грошової реформи в Україні.
21. Світова валютна система: сутність та етапи становлення.
22. Валютна система України: сучасний стан, проблеми та перспективи її розвитку.
23. Валютний ринок та механізм його регулювання.
24. Валютний курс, основи його формування та регулювання.
25. Необхідність і сутність кредиту.
26. Сучасний стан і проблеми розвитку кредитних відносин в Україні.
27. Лізинговий кредит: сутність, сучасний стан та перспективи його розвитку в Україні.
28. Споживчий кредит: сутність, сучасний стан та проблеми розвитку в Україні в сучасних умовах.
29. Державний кредит: сутність, види та розвиток в Україні.
30. Міжнародний кредит, його види і використання в Україні в сучасних умовах.

31. Банківський кредит: сутність, стан та перспективи його розвитку в Україні.
32. Позичковий процент та його роль у розвитку економіки.
33. Кредитна система України та проблеми її розвитку.
34. Банківська система: сутність, функції та проблеми їх вирішення в Україні.
35. Загальні тенденції, проблеми та перспективи розвитку банківської системи України.
36. Національний банк України як центральний банк країни, проблеми та напрями підвищення його ролі у розвитку внутрішнього фінансового ринку.
37. Трансформація Національного банку України.
38. Комерційні банки та проблеми їх функціонування в Україні в сучасних умовах.
39. Операції комерційних банків та їх характеристика.
40. Стан та перспективи розвитку кредитних операцій комерційних банків України.
41. Стан та перспективи розвитку інвестиційної діяльності комерційних банків України.
42. Іпотечний банківський кредит та перспективи його розвитку в Україні.
43. Фінансово-кредитні установи небанківського типу і їх роль в економічному розвитку України.
44. Парабанківська система України: стан і перспективи розвитку.
45. Кредитні взаємовідносини України з МВФ: сучасний стан і перспективи.
46. Україна та кредитна політика МВФ і МБРР.
47. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями як чинник економічного розвитку держави.
48. Співробітництво України з МВФ, МБРР та ЄБРР в контексті її національних інтересів.
49. Європейський центральний банк: функції та особливості діяльності.
50. Особливості діяльності Європейського центрального банку.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

Лактіонова Олександра Анатоліївна,
Беспалова Алла Геннадіївна,
Волкова Неля Іванівна та ін.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ГРОШІ І КРЕДИТ»**

*для студентів 2-го курсу спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»*

Редактор І. М. Колесникова
Технічний редактор О. К. Гомон

Підписано до друку 10.01.2020 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 2,56
Тираж 15 прим. Зам. № 1

Донецький національний університет імені Василя Стуса
21021, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21.
Свідोцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
серія ДК № 5945 від 15.01.2018 р.